

GEDRAGSCODE

DE GROOTE AARD

Versie: 15-06-2017

Voor kernmedewerkers van De Groote Aard omvat de gedragscode ook:

- de handelingswijzer conflicthantering incl. protocol grensoverschrijdend gedrag en het protocol fysieke begeleiding en fixatie
- Het internetprotocol
- Het pestprotocol

Actuele versies hiervan worden z.s.m. toegevoegd

**Vastgesteld in het MT:
Geïntroduceerd in het team:**

Inhoud Gedragscode:

1. Inleiding	BLZ	3
2. De Basisvisie	BLZ	4
3. Aan het werk met de gedragscode	BLZ	4
4. Gedragsregels "Doen en laten"	BLZ	5
5. "Begrensd gedrag" gericht op voorkomen seksuele intimidatie	BLZ	6
6. Attituderegels "Wikken en wegen"	BLZ	8
7. Alle dertien attituderegels uitgewerkt	BLZ	9
8. Nawoord	BLZ	11

1. Inleiding

Algemeen

Werken bij de Groote Aard betekent omgaan met mensen: leerlingen en collega's en ook mensen buiten de organisatie.

Omgangsvormen spelen in het dagelijkse werk een belangrijke rol en bepalen voor een groot deel de kwaliteit van zorg en van arbeid. In het algemeen gelden bij de Groote Aard algemeen aanvaarde regels betreffende 'goed fatsoen'. Basisregel is: we bejegenen elkaar met respect.

Daarnaast heeft de Groote Aard een aantal gedrag- en attituderegels opgesteld die betrekking hebben op verschillende situaties. Om medewerkers duidelijkheid te geven wat de organisatie van hen verwacht. Elke medewerker van de Groote Aard dient op de hoogte te zijn van deze gedragscode en zich eraan te houden.

Voor wie?

De gedragscode van de Groote Aard is van toepassing op medewerkers, vrijwilligers en stagiairs. Voor de kernmedewerkers omvat de gedragscode tevens de handelingswijzer conflicthantering en diverse protocollen.

De basisvisie en de gedragscode

In de basisvisie zijn in feite de normen en waarden van onze organisatie vastgelegd: hoe kijken we naar mensen met een verstandelijke handicap; wat wil de Groote Aard hun bieden en op welke manier bejegenen wij onze leerlingen. De basisvisie is en blijft hét kader waarbinnen alle medewerkers het dagelijkse werk verrichten. De gedragscode van de Groote Aard is opgesteld met de algemene basisvisie als uitgangspunt.

De Groote Aard heeft eerder een aantal gedragsregels opgesteld. Een werkgroep had de opdracht om deze gedragsregels tegen het licht te houden vanuit ethisch oogpunt. Een conclusie van de werkgroep was dat het bij een deel van de gedragsregels eigenlijk om attituderegels ging. Gekozen is om een tweedeling in te voeren: gedragsregels en attituderegels.

De gedragsregels zijn afgeleid van de bestaande regels bij de Groote Aard. Het gaat deels om regels die in het verleden al eens zijn vastgelegd, maar voor een deel ook om (nog) ongeschreven regels. Daarnaast zijn verschillende regels rechtstreeks of indirect afgeleid uit de CAO.

Gedragsregels en attituderegels

De Groote Aard heeft een aantal gedragsregels opgesteld, waarin letterlijk wordt voorgeschreven wat wel of niet geoorloofd is.

Deze regels zijn bijeengebracht in dit stuk onder: ' 4 Doen en laten'.

De gedragsregels en omgangsvormen ter preventie van seksuele intimidatie zijn bijeengebracht onder: 5 "begrensd gedrag"

Daarnaast hebben de attituderegels betrekking op een grondhouding, die een voorwaarde is om het werk bij de Groote Aard goed te doen.

Deze attituderegels zijn bijeengebracht in dit stuk onder: ' 6 Wikken en Wegen'.

Samen vormen de gedragsregels en de attituderegels de gedragscode van de Groote Aard!

2. De Basisvisie

De basisvisie van de Groote Aard is het bieden van zinvol onderwijs voor ieder kind met een verstandelijke beperking op een manier waardoor voor ieder individueel kind optimale kansen aanwezig zijn tot ontwikkeling.

Met respect voor de individuele waardigheid van mensen met een verstandelijke beperking streven wij naar:

- een zo volwaardig mogelijke plaats in de samenleving, waarbij zij zelf zoveel mogelijk richting en inhoud aan hun bestaan geven
- het bieden van op het individu afgestemde ontwikkelings- en ontplooiingsmogelijkheden
- het stimuleren en bevorderen van hun mogelijkheden tot contacten bijv met medeleerlingen, begeleiding, familie, vrienden en kennissen

Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn:

- *een respectvolle bejegening*

Mensen met een verstandelijke beperking hebben net als iedereen recht op een individuele, gelijkwaardige benadering

- *een individuele benadering*

Medewerkers zich zoveel mogelijk inleven in de denk- en gevoelswereld van onze leerlingen. Bij alle beslissingen dienen zij zo veel mogelijk uit te gaan van hun behoeften en wensen.

- *recht op zelfbepaling*

Mensen met een verstandelijke beperking hebben het recht om zoveel mogelijk zelf richting en inhoud aan hun bestaan te geven. Hiervoor is het noodzakelijk dat ze tijdens hun schoolperiode zoveel mogelijk leren zelf keuzes te maken. Het is dus van groot belang dat we onze leerlingen daar zo veel mogelijk de gelegenheid voor geven!

- *gedeelde verantwoordelijkheid*

Belangrijke besluiten worden altijd genomen samen met de ouders/wettelijke vertegenwoordiger van de leerling. Met hen delen wij de verantwoordelijkheid voor de uitvoering. Daarnaast betrekken we zoveel mogelijk de leerling zelf bij het nemen van belangrijke besluiten.

3. Aan het werk met de gedragscode

De gedragscode kan op verschillende manieren gebruikt worden. Dit stuk wordt uitgereikt aan alle medewerkers van de Groote Aard. Voor hen is het geen vrijblijvende lectuur, maar verplichte kost; zij worden geacht op de hoogte te zijn van de gedragscode en volgens deze regels te denken en te handelen.

De gedragsregels van de Groote Aard zijn bindend. Niet voor niets is de titel: Doen en Laten! Dit in tegenstelling tot de attituderegels, die juist oproepen tot zorgvuldig wikken en wegen.

Bij twijfel over de inhoud of de toepassing van de gedragsregels kan men altijd overleg voeren met een leidinggevende.

Daarnaast is de gedragscode zó opgezet dat, in het bijzonder, de attituderegels, één voor één, onderwerp van gesprek en discussie kunnen zijn, bijvoorbeeld tijdens teamoverleg, ouderavond, voorlichtingsavond of studie(mid)dag. Hoe, met wie en waar dit stuk ook gebruikt wordt: het geeft iedereen die betrokken is bij de Groote Aard concrete handvatten om de basisvisie te vertalen naar de praktijk en er elkaar in positieve zin op aan te spreken!

Beperkte financiële middelen of hoge werkdruk kunnen in de praktijk een belemmering lijken om de attituderegels daadwerkelijk na te leven. Gebrek aan geld of begeleiding mag echter nooit reden zijn om de ethische afweging niet te maken. Het kan vervolgens de aanleiding zijn om collega's cq organisatie om hulp te vragen.

4. Gedragsregels (DOEN EN LATEN)

- 1. Wij doen ons werk, zoals overeengekomen in arbeidsovereenkomst en taak-/functie beschrijving of vrijwilligersovereenkomst, naar ons beste vermogen en houden daarbij steeds de basisvisie voor ogen.**
- 2. Wij zijn op de hoogte van de protocollen die van toepassingen zijn op ons werk en verklaren ons hiermee akkoord door middel van ondertekening van de daartoe bestemde paraferingslijst.**
- 3. Wij gaan zorgvuldig om met vertrouwelijke informatie en houden alles wat ons uit hoofde van onze functie ter kennis komt, geheim. Deze geheimhoudingsplicht geldt niet tegenover personen en instellingen die rechtstreeks betrokken zijn bij het begeleidingsplan van de cliënt. De verplichting geldt ook na beëindiging van het dienstverband.**
- 4. In de contacten met cliënten, ouders/verwanten, stagiaires en collega's bewaken wij actief de grenzen van ons gedrag. Bij grensoverschrijdend gedrag, zoals ongewenste intimiteiten, (seksuele) intimidatie, pesten, discriminatie of agressie, neemt de Groote Aard arbeidsrechtelijke maatregelen. (Zie hiervoor de Klachtenregeling van KempenKind)**
- 5. Seksueel contact en/of een intieme relatie met een leerling zijn strikt verboden.**
- 6. Bij een vermoeden van seksueel of ander machtsmisbruik ten opzichte van leerlingen maken wij daarvan altijd melding bij één van de vertrouwenspersonen of bij de (direct) leidinggevende. Blijken de vermoedens gegrond, dan doet de Groote Aard aangifte bij de politie.**
- 7. Onder werktijd zijn wij nooit onder invloed van alcohol of drugs. Tijdens werktijd gebruiken wij geen alcohol of drugs. Uitzonderingen vormen festiviteiten onder werktijd waarbij medewerkers maximaal 2 alcoholische drankjes mogen gebruiken.**
- 8. Roken tijdens werktijd is niet toegestaan, behalve tijdens de pauze, mits op een daartoe aangewezen plek buiten het gebouw. (Notitie Rookbeleid).**
- 9. Wij nemen in principe geen geschenken of geld aan van leerlingen of ouders/verwanten. Een klein verjaardagscadeautje of aardigheidje mag wel, zolang de kosten en de frequentie binnen maatschappelijk aanvaardbare grenzen blijven. Evenmin kopen, verkopen of (be)lenen wij persoonlijke spullen van en aan leerlingen. Uiteraard geldt dit niet voor producten gemaakt door leerlingen in het kader van arbeidsvoorbereiding.**
- 10. Wij gaan zorgvuldig om met geld, middelen en eigendommen van de Groote Aard: denk hierbij o.a. aan: kantoormiddelen zoals pennen, papier, en voorzieningen zoals telefoon, emailsysteem en internet.**
- 11. Wij hebben geen aandeel in externe leveringen en aannemingen ten behoeve van de Groote Aard. Evenmin nemen wij geschenken, beloningen of provisies aan van instanties of personen met wie wij in het kader van het werk in aanraking komen.**
- 12. Wij leggen zelf geen contacten en maken evenmin afspraken met betrekking tot sponsoring/fondswerving. Daarover vragen wij eerst toestemming bij de directie.**
- 13. Wij kleden en verzorgen onszelf op een manier die bij het werk, de werkplek en functie past.**
- 14. Contacten met de pers verlopen altijd via directie. Als wij rechtstreeks benaderd worden door de pers, verwijzen wij door naar directie.**
- 15. Wij houden ons uiteraard aan de gebruikelijke wettelijke voorschriften. Denk hierbij o.a. aan: het bij ons dragen van een geldig identiteitsbewijs; bij gebruik van een eigen auto een geldig rijbewijs; enz**
- 16. Medewerkers houden zich aan het protocol bij ziekte en re-integratie en zijn dus op de hoogte van dit protocol dat ook te vinden is op de website van Onderwijsstichting KempenKind**

5. "Begrensd gedrag"

Inleiding:

Dit onderdeel omvat gedragsregels en omgangsvormen ter preventie van seksuele intimidatie. Voor verschillende situaties die zich op school voordoen wordt omschreven wat een medewerker wel en niet mag doen bij allerlei schoolse situaties zoals: omkleden, lichamelijk contact, knuffelen, op schoot nemen, zoenen, straffen, enzovoorts.

Wat voor de gedragscode in het algemeen geldt, geldt uiteraard ook voor dit specifieke onderdeel: We spreken elkaar aan op het naleven van de gedragscode!

Algemene uitgangspunten:

We zorgen voor een open school.

In principe kan men in alle ruimtes binnenkijken. We willen daarmee uitstralen dat we niets te verbergen hebben!

Alleen bij wijze van uitzondering mogen glasopeningen in deuren en ramen bijv. met folie of anderszins worden dichtgemaakt. Alleen de noodzaak van privacy bijv. bij sanitaire ruimtes is hiervoor een argument.

We voorkomen zoveel mogelijk dat we alleen zijn met een leerling

In het algemeen geldt dus dat een 'één op één'-situatie zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Met name in ruimtes waar men niet direct naar binnen kan kijken zoals bergingen, bergzolder, leskeuken, kleedruimtes, enz.

Wanneer het niet anders kan, zorgt men ervoor dat collega's hiervan op de hoogte zijn!

Dit laatste geldt ook wanneer het om behandeling/onderzoekssituaties gaat bijv.: bij de psycholoog, fysiotherapeut, teamarts, enz.

Lichaamscontact

Als je iets uitlegt of voor moet doen terwijl je dicht bij de leerling staat, kun je niet altijd voorkomen dat je enigszins over de leerling heen buigt. Probeer dit zoveel mogelijk te voorkomen omdat leerlingen dit vaak onaangenaam vinden! In het algemeen geldt dat leerlingen van voren benaderen minder bedreigend overkomt!

Bij jongere leerlingen en bij leerlingen met een grote zorgvraag, komen met regelmaat situaties voor waarin er wel enig lichamelijk contact is en dus de leerling en de medewerker heel dicht bij elkaar zijn. Ook bij motorische oefeningen of motorische leersituaties kan het lichaamscontact noodzakelijk zijn. In deze situaties kan het binnen de context wenselijk zijn lichamelijk contact te hebben of heel dichtbij te staan.

In het algemeen geldt dat de leerling niet onnodig en niet ongewenst aangeraakt wordt!

Specifieke situaties:

A. Lichaamscontact (Altijd aankondigen dat je het gaat doen)

Knuffelen en op schoot nemen

Leerlingen worden nooit tegen hun wil op schoot genomen. In de onderbouw kan het voorkomen dat leerlingen op schoot genomen worden. Dit gebeurt alleen wanneer de leerlingen dit zelf aangeven. In de bovenbouw gebeurt dit niet meer.

Leerlingen aanraken, aanhalen

Een aai over de bol of een schouderklopje zijn goede pedagogische middelen. In het algemeen geldt hierbij: let erop of een leerling hiervan gediend is.

Leerlingen troosten en belonen

Leerlingen hebben het recht aan te geven wat zij wel en niet als prettig ervaren bij troosten en belonen. Lichamelijke aanraking kan bij het troosten heel goed zijn. Merk je dat een leerling dit niet wil, dan doe je dit niet. Spontane reacties blijven mogelijk, ook in de hogere groepen, waarbij de wensen van de leerlingen altijd gerespecteerd moeten worden.

Leerlingen zoenen

Medewerkers zoenen geen leerlingen, noch vragen ze om een zoen. Bij een enkele bijzondere gelegenheid zoals bij het feliciteren of afscheid nemen van een leerling uit de eigen groep is het de medewerker toegestaan een zoen te ontvangen en te geven indien een leerling dat wenst en alleen in het bijzijn van anderen. Wanneer een leerling een leerkracht spontaan wil zoenen, hetgeen bij onze doelgroep nog wel eens voorkomt, wordt dit sporadisch toegelaten. Daarbij wordt actief aangegeven dat dit niet altijd en overal hoort.

Leerlingen straffen

Er worden geen lichamelijke straffen gegeven, ook geen lichte tikken of daadwerkelijk knijpen in een arm. Zie tevens de handelingswijzer omgaan met (dreigende) conflictsituaties.

B. Zwemmen/ Gymmen

Omkleden/ douchen

Vanaf groep SO3 kleden jongens en meisjes zich gescheiden om en hebben een eigen kleedkamer. Indien nodig, kunnen leerlingen worden geholpen met aan- en uitkleden. Het houden van toezicht op het omkleden gebeurt zoveel mogelijk door iemand van dezelfde sekse.

Ook bij het douchen en/of voeten wassen zijn de leerlingen vanaf groep SO3 gescheiden. Medewerkers kondigen hun komst in de kleedkamer duidelijk aan, bijvoorbeeld door te kloppen alvorens men een kleedkamer binnen gaat. Dit geldt voor zover mogelijk ook voor de leerlingen.

Meezwemmen/Mee gymmen

Vaak is het gewenst dat medewerkers meezwemmen/mee gymmen. Medewerkers kleden zich altijd gescheiden van de leerlingen om.

Het zwembadpersoneel

Ook het personeel van het zwembad mag nooit alleen worden gelaten met individuele leerlingen. Ook niet in bijruimtes van het zwembad.

Hulpverlening en uitleg tijdens het zwemmen/de gymles

Hulpverlening en uitleg bij een bewegingsuitvoering wordt met inachtneming van het karakter van deze gedragscode gegeven. Dit geldt ook voor uitleg tijdens het zwemmen/de gymles. Hierbij zijn aanrakingen soms nodig.

Ongelukken in het zwembad, de gymzaal, douche- of kleedruimte en uiteraard in overige ruimtes van de school.

Lichamelijke aanrakingen zijn ter behandeling vaak noodzakelijk. Ook bij behandeling van een geblesseerde leerling zorgt de medewerker ervoor dat men niet alleen is met een leerling.

'Eén op één'-situaties in de gymzaal

Ook in de gymzaal of een van de bijruimtes voorkomen medewerkers dat zij alleen met een leerling zijn.

C. Algemeen

Schriftelijk en beeldend materiaal binnen de school

Wij onthouden ons van beeldend en schriftelijk materiaal waarin de ander wordt voorgesteld als minderwaardig of als lustobject.

Leerlingen thuis uitnodigen

Leerlingen worden niet alleen bij een medewerker thuis uitgenodigd. Wanneer een groep leerlingen een medewerker bezoekt gebeurt dit alleen met medeweten van een MT-lid.

Gebruik social media

Medewerkers hebben geen leerlingencontact met social media.

6. Attituderegels (WIKKEN EN WEGEN)

- 1. De waardigheid van de mens met een verstandelijke beperking stellen wij voorop**
- 2. In het onderwijs (en in de zorg- en dienstverlening) is het belang van de leerling voor ons het uitgangspunt**
- 3. We geven aan elke leerling aandacht en proberen elke leerling te begrijpen**
- 4. We zijn alert op de gevoelens van de leerling**
- 5. Wij zijn ons bewust van onze (machts)positie als hulp- en dienstverleners**
- 6. We respecteren de privacy van de leerling en de ouders**
- 7. Keuzes en besluiten in de begeleiding toetsen we steeds aan het recht op vrijheid, zelfbeschikking en het recht op eigen levensinvulling**
- 8. We bieden leerlingen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooien**
- 9. We bevorderen de maatschappelijke participatie van de leerling zo goed mogelijk**
- 10. We besteden aandacht aan het opzetten/in stand houden van een sociaal netwerk voor de leerling**
- 11. De deskundigheid van ouders en/of wettelijk vertegenwoordigers schatten wij op waarde en we proberen hen zo goed mogelijk bij het onderwijs te betrekken**
- 12. Regels en afspraken brengen we weloverwogen en in overleg tot stand**
- 13. Beperkende maatregelen leggen we alleen in uiterste noodzaak op en we toetsen beperkende maatregelen steeds opnieuw op hun noodzaak**

7. De attituderegels uitgewerkt

Regel 1: De waardigheid van de mens met een verstandelijke beperking stellen wij voorop Overwegingen bij deze regel:

1. Wat is waardigheid? Iedereen, wie het ook is, ongeacht ras, handicap, beperking, leeftijd, is evenveel waard. Dat is de kern. In de praktijk betekent het: voor mensen met een handicap geen andere afweging maken dan voor andere mensen en niet op basis van de beperking "zomaar" iets voor hen besluiten of uitvoeren, want ieder mens is een zorgvuldige afweging waard.
2. Respect hebben/tonen is een manier om mensen in hun waardigheid te laten, om te laten zien dat iemand veel waard is.
3. Te hoge werkdruk en dagelijkse routine van de kant van de begeleiders kunnen een bedreiging vormen voor de waardigheid van mensen en in het bijzonder van mensen met een beperking.

Regel 2: In de zorg- en dienstverlening is het belang van de leerling voor ons het uitgangspunt

Overwegingen bij deze regel:

1. Cruciale vraag hierbij is: om wiens belang gaat het hier? Het belang van "de" verstandelijk gehandicapte bestaat namelijk niet. Gaat het om het belang van een individuele persoon? Of gaat het om het collectieve belang van een groep mensen?
2. Bij het afwegen van wat in iemands belang is, kunnen verborgen agenda's of oneigenlijke argumenten een rol spelen, bijvoorbeeld beperkte financiële middelen of begeleiding. Dat kun je alleen voorkomen door álles wat meespeelt te benoemen; alle argumenten en belangen boven tafel te krijgen.

Regel 3: We geven aan elke leerling aandacht en proberen elke leerling te begrijpen

Overwegingen bij deze regel:

1. Bij deze gedragsregel gaat het echt om het individu (al bestaat elke groep uit individuen)
2. Van wezenlijk belang is te begrijpen hoe een leerling communiceert. Totale communicatie (dat wil zeggen communicatie met álle, ook niet-verbale middelen) is hierbij een belangrijk middel.
3. Deze gedragsregel krijgt steeds meer aandacht door het vraaggestuurde, individuele onderwijs.
4. Het is belangrijk dat begeleiding ook aandacht heeft voor niet expliciet gestelde hulpvragen

Regel 4: We zijn alert op de gevoelens van de leerling

Overwegingen bij deze regel:

1. Binnen de werksector wordt veel aandacht gegeven aan manieren om leerlingen te leren hun gevoelens te uiten en daarvoor op te durven komen (basiscommunicatie ofwel totale communicatie).
2. Oppassen dat je niet te veel uitgaat van je eigen gevoelens, met name bij leerlingen die zich niet goed kunnen uiten.
3. Het is soms moeilijk elkaar aan te spreken, wanneer de ene begeleider vindt dat de andere niet genoeg rekening houdt met de gevoelens van de leerling.

Regel 5: Wij zijn ons bewust van onze (machts-)positie als hulp- en dienstverleners

Overwegingen bij deze regel:

1. Mensen met een verstandelijke beperking zijn meer dan andere mensen afhankelijk van hun omgeving; dus van de medewerkers van de Groote Aard
2. Bij grote principiële kwesties wordt het gevaar van machtsgebruik (of zelfs machtsmisbruik) meestal wel onderkend. Het gevaar schuilt vooral in kleine dagelijkse situaties, waarin begeleiders door hun kennis, ervaring en routine te snel hun machtsoverwicht gebruiken om de leerling te sturen
3. Gezag is nodig; zeker in het onderwijs. Medewerkers moeten zich echter constant bewust zijn van het grijze gebied waar gezag overgaat in macht (en eventueel zelfs in machtsmisbruik)

Regel 6: We respecteren de privacy van de leerling en de ouders

Overwegingen bij deze regel:

1. De kwestie privacy wordt steeds belangrijker, onder meer door specifieke aandacht in het handelingsplan voor gegevens die privacygevoelig zijn. Moet je in individuele situaties een vertrouwelijk deel maken? Op wiens verzoek moet dat gebeuren?
2. Belangen van leerling en ouders op het gebied van privacy kunnen strijdig zijn.
3. Er is altijd een grens tot waar de privacy beschermd kan worden, bijvoorbeeld in het geval van gevaar voor de leerling of voor anderen. Wie bepaalt waar die grens ligt?

Regel 7: Keuzes en besluiten in de begeleiding toetsen we steeds aan het recht op vrijheid, zelfbeschikking en het recht op eigen levensinvulling

Overwegingen bij deze regel:

1. In het algemeen wordt geprobeerd kinderen te leren dat er iets te kiezen valt en dat een keuze ook consequenties heeft.
2. In deze situaties moet je open staan voor de argumenten/gevoelens van de verschillende betrokkenen en voorkomen dat je eigen normen en waarden een richtinggevende rol gaan spelen.
3. De kunst is om zowel de leerling zelf als de ouders/familie te blijven betrekken
4. Deze gedragsregel maakt je ervan bewust dat je aan fundamentele zaken in het leven veel aandacht moet besteden.

Regel 8: We bieden leerlingen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooiën

Overwegingen bij deze regel:

1. Het onderwijs is per definitie gericht op ontwikkeling.
2. Het is van belang goed te luisteren naar de hulpvragen van de leerling. De vraag achter de vraag is heel belangrijk.
3. Begeleiders zijn vaak toch nog te zeer bezig voor de leerling te bedenken of iets wel of niet kan.
4. Wie bepaalt wat optimaal is?

Regel 9: We bevorderen de maatschappelijke participatie van de leerling zo goed mogelijk

Overwegingen bij deze regel

1. Deze regel is uiterst actueel vanwege de toegenomen aandacht voor participatie aan de lokale samenleving.
2. Maatschappelijke participatie kan veel verschillende dingen betekenen. Voor een leerling uit de onderbouw betekent het iets heel anders dan voor een leerling uit de leerwerkgroep.
3. Maatschappelijke participatie moet ook vanuit de maatschappij bevorderd worden.
4. Participatie begint bij de jeugd. Werken aan zelfredzaamheid is dan ook een belangrijk aspect binnen de Groote Aard.

Regel 10: We besteden aandacht aan het opzetten/in stand houden van een sociaal netwerk voor de leerling

Overwegingen bij deze regel:

1. In het onderwijs is deze aandacht gericht op de ouders omdat op dit terrein alleen via de ouders iets bereikt kan worden.
2. Sociaal netwerk is een groot woord. Het kan van alles betekenen: bezoek aan verjaardag, deelname aan leerlingenraad, deelname aan club.
3. Aandacht voor opzetten/in stand houden sociaal netwerk kan ook betekenen: aandacht voor weerbaarheid van leerlingen.

Regel 11: De deskundigheid van ouders en/of wettelijk vertegenwoordigers schatten wij op waarde en we proberen hen zo goed mogelijk bij de zorg te betrekken

Overwegingen bij deze regel:

1. Ervaringsdeskundigheid van ouders staat soms op gespannen voet met professionele deskundigheid van begeleiders.
2. Deskundigheid van de ouders staat soms op gespannen voet met de wensen van de leerling. Uitkijken dat de leerling geen onderwerp van strijd wordt!
3. Draagvlak voor deze gedragsregel is vertrouwen tussen ouders en begeleiders. Daaraan moet men blijven werken, ook al is het tijdrovend en lijkt het niet veel op te leveren.
4. Gaat het om op waarde schatten, of ook om bevorderen dat ouders zich actief opstellen?
5. Het gaat erom de betrokkenheid van de omgeving, het systeem rondom de leerling te stimuleren. Het kan dus ook om een vriend of vriendin in de omgeving gaan.
1. een (te) grote bezorgdheid van de ouders? Moet de begeleider (veel) tijd uittrekken om de ouders om te turnen?

Regel 12: Regels en afspraken brengen we weloverwogen en in overleg tot stand

Overwegingen bij deze regel:

1. Regels zijn onvermijdelijk. Begeleiders moeten zich steeds opnieuw afvragen of de regels nog voldoen en of ze daadwerkelijk bijdragen aan het gestelde doel (dus geen regels die er nu eenmaal al lange tijd zijn).
2. De basisvisie spreekt niet voor niets van gedeelde verantwoordelijkheid: overleggen dus met leerlingen en hun ouders/vertegenwoordigers.
3. In alle situaties moet steeds volstrekt duidelijk zijn voor begeleiders en leerlingen waarom bepaalde regels zijn opgesteld en worden toegepast.
4. Wat gebeurt er bij overtreding van de regels. Is straf een optie of uit den boze?
5. Fouten maken hoort bij "mens zijn". Leerlingen hebben recht op eigen ervaringen, ook al kunnen die soms leiden tot verkeerde situaties.

Regel 13: Beperkende maatregelen leggen we alleen in uiterste noodzaak op en we toetsen beperkende maatregelen steeds opnieuw op hun noodzaak

Overwegingen bij deze regel:

1. Een beperkende maatregel kenmerkt zich door het individuele karakter, in tegenstelling tot een regel
2. Bij elke beperkende maatregel moet een begeleider zich steeds weer afvragen: kan dit anders?
3. Bij elke beperkte maatregel moet een begeleider zich steeds opnieuw afvragen: is dit een praktische (organisatorische) of pedagogische oplossing?
4. Mogen straf en/of sancties worden opgelegd; en zo ja, alleen ter preventie (of in de Kinder- en jeugdzorg als pedagogisch doel) of ook ter genoegdoening/boete?

8. Nawoord

Kernbasisvisie van de Groote Aard is het onderwijs en de zorg- en dienstverlening aan kinderen en jongvolwassenen met een verstandelijke beperking. Daaraan ontleent de Groote Aard het bestaansrecht en daarvoor betaalt de samenleving ons geld. De basisvisie en de regels in dit boekje zijn dan ook opgesteld voor de relatie tussen de leerlingen en de medewerkers. Daarnaast zijn De Basisvisie en de attituderegels zo niet letterlijk, dan toch in de geest ook van toepassing op de relatie tussen medewerkers onderling. Of het nou gaat om leidinggevend en/of "gewone" medewerkers; in de relatie met collega's dient onze houding er een te zijn van respect voor elkaar en collegialiteit. We dienen open te staan voor individuele mogelijkheden van de ander, in plaats van steeds te letten op beperkingen. Al was het alleen maar dat we dan met ons allen beter in staat zijn de kwaliteitszorg te bieden die de samenleving en de mensen met een verstandelijke beperkingen hun omgeving van ons verwachten.